

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

2025-06-05

Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län – sammanträde den 5 juni 2025

Deltagande ledamöter:

Landshövding Sten Tolgfors (ordf.)
Per Cramér (digitalt)
Sofia Karlsson
Peter Hederstedt (Digitalt)
Johan Trouvé
Tomas Kåberger

Övriga deltagande:

Länsöverdirektör Jörgen Peters
Internrevisionschef Jesper Wigh
Pia Severinsson, Saco
Martin Dahl, fackförbundet ST
Saga Khaghani, ledningsstrateg Länsledningens kansli, sekreterare
Melsik Harytjunjan, stabshandläggare, Länsledningens kansli

Frånvarande

Helena Lundberg Nilsson
Hampus Nygårds

Föredragande

Landshövding Sten Tolgfors, länsöverdirektör Jörgen Peters, Ingrid Guldbbrand, avdelningschef landsbygdsavdelningen, Martin Dahl, fackförbundet ST, Pia Severinsson, fackförbundet Saco, Fredrik Fredrikson, rådgivare landsbygdsavdelningen, Karin Lundqvist-Öst, funktionschef landsbygdsavdelningen, Sofia Karlsson, LRF, Pehr Johansson, enhetschef avdelningen för civilt försvar och beredskap, Kristina Sundholm, chef västra Civo-kansliet, Marika Lundmark, miljöskyddsavdelningen, ansvarig för det nationella uppdraget att samordna och ensa miljöprövningen, Annika Ekvall, vattenvårdsdirektör och Emma Hagström, tf funktionschef Funktionen för Vatten- och fiskprojekt

1. Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

2. Föregående mötesanteckningar

Föregående mötesanteckningar lades till handlingarna.

3. Aktuellt från Länsstyrelsen

Landshövding och länsöverdirektör informerar om aktuellt i Länsstyrelsen.

- Landshövding Sten Tolgfors tog upp och presenterade ett urval av evenemang som har skett den senaste tiden, däribland: Ung företagsamhet, Prins Daniels fellowship, vårmiddag på residenset med samarbetsaktörer, rundabordssamtal HBTQI+.
- Länsöverdirektör Jörgen Peters presenterar myndighetsdialogen som är regeringens årliga återkoppling till Länsstyrelsen Västra Götaland. Sammanfattningsvis har Länsstyrelsen uppfyllt regeringens krav mycket väl, förutom på tre områden där regeringen menar att vi som myndighet inte har uppnått förväntningarna fullt ut. Jörgen Peters går igenom de tre punkter som lyfts fram med utvecklingsbehov:
 - Djurskyddskontroll och ärenden enligt lagen om tillsyn över hundar och katter: Utmaningar med att utföra tillräckligt många rutinkontroller av kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur.
 - Tillämpningen av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk: bristerna rör främjandet av barns kulturella identitet och språk med särskilt fokus på det finska språket samt möjligheten till inflytande och samråd för nationella minoriteter, särskilt barn och unga, inte tillgodoses.
 - Uppfyllande av målen för livsmedelsstrategi: Det saknas återkoppling.

Länsledningen redogör kort för Länsstyrelsens planer för att åtgärda dessa utpekade utvecklingsområden.

4. Omställningsprocess i Länsstyrelsen

Ingrid Guldbbrand, chef Landsbygdsavdelningen, Martin Dahl, ordförande fackförbundet ST och Pia Severinsson, ordförande fackförbundet Saco.

Ingrid Guldbbrand uppdaterar om den omställningsprocess som just nu pågår vid Länsstyrelsen Västra Götaland och som berör främst landsbygdsavdelningen.

Ingrid informerar om att vi befinner oss i processen med arbetsbrist och turordning där fokus nu är på kretsindelning, innan omplaceringen påbörjas av anställda. Tidsplanen har fått uppdateras och den nya organisationen kan förhoppningsvis börja gälla under hösten.

Frågor och diskussion:

Effekter av nuvarande arbetssituation och pågående omställning inom landsbygdsavdelningen:

- Sofia Karlsson lyfte att hon sett tydliga effekter av den aktuella situationen, framför allt i form av längre handläggningstider. Hon betonade att detta får stora konsekvenser för den gröna näringen och underströk landsbygdsavdelningens viktiga roll i sammanhanget, särskilt i ljuset av den nya KAP-perioden.
- Ingrid påpekar att inga anställningar ännu avslutats, och att de ökade handläggningstiderna antagligen beror på den höga arbetsbelastningen. Ingrid förklarar att avdelningen för närvarande hanterar fyra program parallellt – till skillnad från tidigare då det bara var två. Samtidigt är Ingrid medveten om att omställningsprocessen påverkar medarbetare och arbetsmiljön och förstår att det också kan påverka handläggningstiderna.

Fråga om åtgärder för att mildra konsekvenserna:

- Per Cramer efterfrågade möjliga åtgärder inom organisationen för att mildra konsekvenserna av omställningsprocessen.
- Ingrid svarade att tydlig information om processen är viktig, inklusive vilka samverkansmöjligheter som finns samt vilket stöd som erbjuds. Företagshälsovården har beredskap att stötta avdelningen, och varje medarbetare har rätt till ett samtal. Det finns också en systematisk struktur med kontinuerliga möten mellan chefer och medarbetare.

Facklig information och synpunkter:

- Martin Dahl och Pia Severinsson (fackliga representanter) redogjorde för vad kretsindelning och omplacering innebär i praktiken.
- De nämnde att flera medarbetare blivit nöjda med sina omplaceringar och upplever att deras kompetens nu används bättre. Generellt finns en positiv syn på processen, som upplevs fungera bra.
- Samtidigt är omställningen utmanande för hela myndigheten. Många anställda känner oro och har behov av att ställa frågor och uttrycka sina känslor. Balansen mellan att driva processen snabbt och samtidigt säkra kvalitet och delaktighet är central.

Möjligheter till omplacering:

- Johan Trouvé nämnde att flera myndigheter söker den kompetens som finns hos Länsstyrelsen och frågar om vi samverkar med andra myndigheter i omställningsprocessen.
- Ingrid bekräftar att det pågår dialog med Jordbruksverket och andra länsstyrelser om möjligheten att ta över medarbetare.

5. Livsmedelsproduktion och jordbrukspolitik nationellt och regionalt

Ingrid Guldbrand, chef Landsbygdsavdelningen

Fredrik Fredricksson, rådgivare landsbygdsavdelningen

Karin Lundqvist-Öst, funktionschef landsbygdsavdelningen

Presentation om regeringens jordbrukspolitik och livsmedelsstrategi. Föredragande redogjorde för hur länsstyrelserna samverkar inom området, bland annat genom landsbygdsdirektörernas chefsnätverk, LD21. LD21 ska bidra till ett ökat helhetsperspektiv utifrån ett koncerttänkande mellan berörda myndigheter, men med respekt för länsstyrelsernas regionala uppdrag.

Föredragande beskrev SamS Länsstyrelsernas samarbetsstruktur för effektivt genomförande av strategisk plan inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik CAP 2023-2027.

Föredragande redogjorde för statistik över bl.a. var i länet det bedrivs jordbruk.

I ett svenskt sammanhang är Västra Götaland ett stort jordbrukslän. Om vi däremot jämför Sverige med EU27 (utan Storbritannien) är vi ingen stor spelare. Av Sveriges landareal är strax över 6 % åkermark. Även om Sverige i många avseenden är ett litet jordbruksland så är vi duktiga på hållbarhetsfrågor – åtminstone de miljömässiga och när det gäller antibiotika användning ligger vi mycket väl till i det att användningen är låg.

Presentationen redogjorde också för vilka svenska lantbrukare är. Många lantbruksföretagare är beroende av andra inkomstkällor och är inte heltidslantbrukare. Det innebär att de har andra tidsmässiga förutsättningar att bedriva sitt lantbruk och att de inte på samma sätt som andra företagare har möjligheter att sätta sig in i olika regelverk. På tjänstemannanivå har vi sedan formulerat en regional agenda för att förtydliga arbetet inom livsmedelsområdet. Agendan är *presenterad* för politiken, men är ej politiskt beslutat. Det är dessa dokument är ofta det vi lutar oss mot i bedömningar av nya satsningar. Rådet fick en redogörelse för innehållet i agendan.

6. Ledamotstid – Reflektioner från Sofia Karlsson

Sofia Karlsson, ledamot insynsrådet

Sofia lyfter samarbetet mellan LRF och Länsstyrelsen och betonar att samarbetet har haft stor betydelse. Sofia nämner att de utmaningar man ser från LRF:s håll, inte handlar om mängden regler för lantbrukare, utan om hur reglerna tillämpas och kontrolleras. Det skapar en upplevelse av krångel och minskad tillit. Ett exempel på detta är ansökningsprocesserna för olika stöd som upplevs krångliga och långsamma. LRF:s medlemmar uttrycker att det tar för lång tid att få återkoppling från Länsstyrelsen. Det är därför viktigt att LRF och Länsstyrelsen konstruktivt fortsätter arbetet med att identifiera förbättringsområden tillsammans.

Sofia lyfter lantbrukets avgörande roll i Sverige – särskilt i Västra Götaland, som är landets största livsmedelsproducent. Enligt World Economic Forum pekas lantbrukare ut som en av de viktigaste yrkesgrupperna inför 2030. Samtidigt står branschen inför flera utmaningar: medelåldern bland lantbrukare är hög, könsskillnaderna består och avseende lön tjänar lantbrukare i genomsnitt 81 % av en vanlig lön.

Psykisk ohälsa kopplat till myndighetsutövning är också en utmaning. Hälften av lantbrukarna uppger att de påverkas negativt psykiskt, och fyra av tio menar att myndighetsutövningen direkt hindrar deras utveckling. Kritiken är störst bland unga och de med stora arealer. Det finns ett utbrett behov av tydligare information och bättre rådgivning i tillstånds- och prövningsärenden. Trots att Länsstyrelsen redan gjort mycket inom detta område, behövs mer.

I jämförelser mellan myndigheter rankas Skatteverket högst när det gäller nöjdhet. Länsstyrelsen hamnar på tredje plats, men hela 24 procent är inte alls nöjda – vilket visar att det fortfarande finns utvecklingsbehov. Livsmedelsverket och Skogsstyrelsen får sämst omdömen.

Antalet ansökningar till lantbruksgymnasier ökar något. 87 procent av de som arbetar i branschen är mycket nöjda med sitt arbete – något som behöver lyftas i samtal med unga för att attrahera fler.

Avslutningsvis konstateras att det är ohållbart att två av tre unga avstår från lantbruk på grund av myndighetsrelaterad oro. Målet bör vara att

myndigheterna ska uppfattas som stödjande och skapa tillit – att lantbrukare känner att de kan vända sig till myndigheten för hjälp och rådgivning.

7. Nytt inom Länsstyrelsens arbete med totalförsvaret

Kristina Sundholm, Chef Västra Civo-kansliet

Pehr Johansson, Enhetschef, Avdelningen civilt försvar och beredskap

Vi är inne i en ny försvarsbeslutsperiod där man har gått från ett inriktningsbeslut till att tydliggöra att man ska utgå ifrån geografiskt område. Kristina belyser aktuella frågor som är relevanta för utvecklingen just nu för att sedan tratta ner vad som händer på kansliet och vad som sker i det Västra civilområdet.

Kristina Sundholm från Civo-kansliet presenterar de tre viktigaste frågorna som handlar om operationalisering av beredskapsstrukturen, prioriterade åtgärder civilt försvar på 1-2 års sikt samt handlingskraft 2.0 som är ett dokument som blir färdigt i september.

Kristina nämner också att Civo-kansliet kommer rekrytera fler personer och under året bestå av 14 medarbetare totalt. Det finns nu möjlighet att skifta fokus, från att tidigare jobba med strukturer till att nu tillåtas jobba mer med innehåll och förmågor.

Pehr Johansson från avdelningen för civilt försvar och beredskap presenterar Länsstyrelsens vikt i att samordna och koordinera både de högre regionala nivåerna och kommunerna. Pehr presenterar hur avdelningen jobbar som stöd till länets aktörer i arbetet med civilt försvar samt hur utvecklingen ser ut av länsstyrelsens krigsorganisation.

Frågor och diskussion:

Flera viktiga perspektiv lyftes kring planering och samordning inom civilt försvar. Utifrån redovisningskravet från Regeringskansliet, där det i underlaget anges att återkoppling saknas, ställdes en fråga om hur rapporteringen kring inrättandet av de sex civilområdena sker. Kristina Sundholm svarade att hon endast kan uttala sig för Västra civilområdet, där hon själv har rapporterat in.

Tomas Käberg betonade behovet av att redan i planeringsfasen ta hänsyn till samhällets omfattande elberoende, särskilt med tanke på den ökande digitaliseringen och den bristande robustheten i elsystemet. Han

pekade särskilt på behovet av ökad redundans och investeringar i transformatorer.

Kristina Sundholm delade MSB:s iakttagelser från den senaste förmågebedömningen, där det framgick att planering utifrån ett krigsscenario nu får större genomslag. Detta har i sin tur lett till ökad medvetenhet om vikten av kontinuitetsplanering och att konkreta åtgärder har satts i gång.

Johan Trouvé lyfte frågan om hur det pågående arbetet förhåller sig till administrativa gränsdragningar mellan civilområden och länder. Kristina betonade att samarbetet ska fungera gränsöverskridande, även om det finns utmaningar. Peter Hederstedt instämde i att arbetet måste vara gränsberoende, då strikt gränstänkande inte är praktiskt möjligt. Det krävs därför nya och flexibla samarbetsformer.

8. Länsstyrelsens yttrande över miljötillståndsutredningen

Sten Tolgfors, Jörgen Peters samt Marika Lundmark, miljöskyddsavdelningen, ansvarig för det nationella uppdraget att samordna och ensa miljöprövningen

Utredningen konstaterar att miljöprövningen går bra som helhet men vissa undantag är inte acceptabla. Avsikten är att betänkandets förslag ska vara implementerade januari 2028.

Sten och Jörgen diskuterade särskilt utredningen förslag till ny organisation. I betänkandet föreslås som alternativ 1 inrättandet av en ny myndighet för tillståndsprövning med sex regionala kontor. Alternativ 2 är att man går från dagens 12 miljöprövningsdelegationer vid länsstyrelser till 6 stycken i samma geografi som i alternativ 1. Länsstyrelserna argumenterar i huvudsak för det senare. Sten och Jörgen gick igenom varför vi anser att uppgifterna bör ligga kvar hos länsstyrelserna.

9. Omprövning vattenkraft

Annika Ekvall vattenvårdsdirektör och Emma Hagström, tf funktionschef Funktionen för Vatten- och fiskprojekt

Sedan 2019 när ny lagstiftning kom på plats har regeringen meddelat 2 NAP-pauser, varav en har förlängts (den vi är i nu). Den 16 december 2024 beslöt EU-kommissionen att inleda ett sk överträdelseärende mot

Sverige då EU bl a anser att det går för långsamt med omprövning av tillståndspliktiga verksamheter, särskilt vattenkraften. Kritiken riktar sig mot regeringen som ska stifta lagar och se till att det finns system som gör att vattendirektivet uppfylls.

Nuvarande NAP-paus ska enligt tidigare beslut avslutas 1 juli 2025. I vårt län ska 2 NAP-anläggningar då senast lämna in sin ansökan för att få moderna miljövillkor. Länsstyrelsen måste därmed dra igång batteriet med samverkansprocesserna, dvs starta upp 8 nya prövningsgrupper á 110 anläggningar inom 1 ½ år. Personalresurser kommer behövas inom alla berörda sakområden!

Föredragande gick igenom kommande ändringar i vattenförvaltningsförordningen samt i förordningen om vattenverksamhet från 26 juni.

Föredragande beskrev avslutningsvis några av de utmaningar som Länsstyrelsen ställs inför till följd av slut på NAP-paus, ändringar i förordningar samt uppdrag till HaV.

10. Övriga frågor

Sten Tolgfors summerar mötet

11. Avslutning

Landshövding Sten Tolgfors tackade rådet för mötet.

*Ordförande:
Sten Tolgfors*

*Vid anteckningarna:
Saga Khaghani*